

امیر خوبان

درس:

ولات امام علی (ع)

موضوع:

مناسبت ها

هدف کلی:

دانش آموزان در این درس با برخی از اعمال های ماه رجب و مناسبت ولات امام علی (ع) آشنا می شوند.

اهداف جزئی:

دانش آموزان در این درس با موارد زیر آشنا می شوند.

۱. دو تا از عمل های ماه رجب

۲. میلاد امام علی (ع) در ۱۳ رجب

۳. برخی از فضیلت های امام علی (ع)

هدف رفتاری (خروجی):

۱. انتظار می رود دانش آموزان در پایان درس بتوانند برخی از فضیلت های امام علی (ع) را بازگو نمایند.

روش های مناسب تدریس:

۱. توضیحی ۲. فعال (داستان، کارت و ...)

رسانه های آموزشی:

۱. تخته سیاه ۲. کارت

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سلام! سلام دوستان خوبم!

حالتون خوبه؟ با تعطیلات چطورید؟ از این که به مدرسه نمی روید چه حالی دارید؟ می دانم دل بعضی ها برای رفتن به مدرسه و کلاس تنگ شده است و دوست دارند هر چه زودتر تعطیلات تمام و درس ها شروع شود. برای همین می خواهم شمارا به مدرسه خوبی ببرم؛ مدرسه ای که خیلی از مدرسه های دیگر بهتر و مفیدتر است. با تبریک به مناسبت فرارسیدن ولادت امام علی (ع) سراغ این مدرسه نورانی می رویم. به همین مناسبت برنامه های متنوعی را برای این مدرسه، در نظر گرفته ایم که امیدواریم موردپسند شما قرار بگیرد.

در ابتدای برنامه از قاری محترم قرآن تقاضا می کنم تا جلسه را با آیات کلام خدا معطر نماید!

با تشکر از قاری محترم!

آیاتی را که شنیدید نمونه ای از فضیلت های امام علی (ع) بود که در هنگام هجرت پیامبر (ص) از مکه به مدینه برای حفظ جان ایشان در جای پیامبر (ص) خوابید و خطر مرگ را به جان خود خرید تا پیامبر شبانه از مکه به مدینه حرکت نماید.

من سه عدد پاکت نامه را از قبل آماده کرده‌ام^۲ و به هر نفر پاکت نامه‌ای می‌دهم. پشت هر پاکت نامه، نام یکی از ماه‌های قمری نوشته شده است.

کسانی که پاکت نامه در دست دارند از هم یک متر فاصله بگیرند.

نُه نفر بیایند تا مسابقه‌ای اجرا کنیم. خوب یک سؤال می‌پرسم که جوابش در دست یکی از این سه نفر است. هر کس باید به نزد کسی برود که فکر می‌کند جواب صحیح در دست او است. کسانی که به طرف جواب صحیح بروند، برنده محسوب می‌شوند و جایزه‌ای دریافت می‌نمایند. آماده هستید. می‌رویم سراغ سؤال.

کدام یک از این ماه‌ها، ماه خدا است؟^۳ آفرین، ماه رجب.

حالا من از سه دوستی که پاکت نامه‌ها را در دست دارند، می‌خواهم به ترتیب از میان پاکت مربوط به خود، کارت داخل پاکت را بیرون بیاورند و نوشته روی کارت را به بچه‌ها نشان دهند.

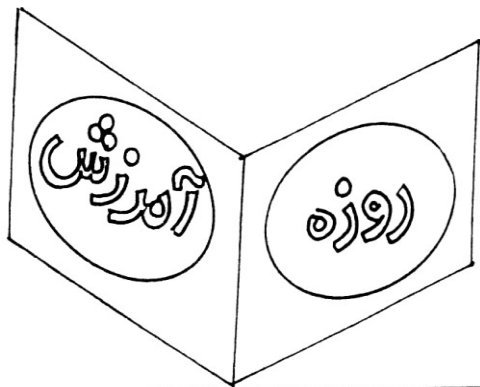
- نفر اول: همان‌طور که می‌بینید روی کارت نوشته شده است خدا، یعنی ماه رجب ماه خدا است.
- نفر دوم: ببینم ماه چه کسی است؟ بله ماه شعبان ماه پیامبر (ص) است.
- نفر سوم: کارت را از میان پاکت در بیاورد؟ بله ماه رمضان ماه بندگان خدا است.

حالا من کارتی را از وسط باز می‌کنم تا با دو تا از عمل‌های ماه رجب آشنا شوید نگاه کنید^۴.

۲- مری از قبل سه نفر را برای کمک انتخاب کند.

۱- کسانی که به طرف پاکتی که ماه رجب نوشته شده است، بروند به عنوان برنده معرفی و جوایزی به آنها داده می‌شود. اگر کسی جواب صحیح را پیدا نکرد مری خودش توضیح می‌دهد.

۲- مری از قبل بر روی یک کارت دو کلمه روزه و آموزش را می‌نویسد. آن را از وسط تا می‌کند تا در برنامه، دو عمل از ماه رجب را معرفی نماید.

بله هر کس در ماه رجب یک روز روزه بگیرد، خدا را خوشنود می نماید و موجب دوری از جهنم می شود. همچنین اگر در این ماه گناهی کردیم از خدا بخواهیم تا آن را ببخشد، یعنی طلب آمرزش نماییم. از آنجاکه امام علی (ع) در ۱۳ رجب متولد شده است ما به همین مناسبت مقداری درباره ماه رجب صحبت نمودیم. حالا ادامه برنامه ما درباره خود امام علی (ع) است. حالا برای این که جشن ما حال و هوای حیدری بگیرد، شعری می خوانم. شما فقط بگویید: یا علی

گوهر نایاب علی
مهر جهان تاب علی
منبع رحمت علی
نور حقیقت علی
گنج فضیلت علی
شیر شجاعت علی
گوهر ایمان علی
آیت رحمان علی
هادی انسان علی
کلام قرآن علی
حجت یزدان علی
یار فقیران علی
مظهر سبحان علی
همسر زهرا علی^۵

در این قسمت از برنامه نوبت به مسابقه‌ای برای بچه‌های ابتدایی می‌رسد. من از میان شما سه نفر را انتخاب می‌کنم تا در مسابقه شرکت کنند. من وسط تابلو یک «یا علی» بزرگ می‌نویسم.

یا علی

یا علی

یا علی

به شرکت‌کننده اولی کارتی می‌دهم که روی آن هفت خصوصیت فرد مؤمن نوشته شده است. او باید در مدت ۳۰ ثانیه این هفت مورد را در ذهن خود بسپارد، چون کارت از او گرفته می‌شود. بعد از ۳۰ ثانیه، همه موارد را باید بگوید تا من روی تابلو بنویسم. هر شرکت‌کننده حداقل باید چهار مورد را بگوید. اگر کسی از میان شرکت‌کنندگان بیش‌تر از چهار مورد بگوید برنده خواهد بود.^۱

نماز لباس پاک وفا به عهد مستمندان راست‌گویی امانت همسایه

نماز

مستمندان

امانت

همسایه

وفا به عهد

راست‌گویی

لباس پاک

یا علی

از شرکت‌کنندگان تشکر می‌کنم.

۱ - در این برنامه اگر تابلو نبود فقط کارتی به شرکت‌کننده داده شود تا او موارد را به ذهن بسپارد و بعد بگوید: اگر در مسابقه هر دو یا سه نفر جواب دادند، یا مساوی شدند به همه آن‌ها جایزه داده می‌شود.

حالا به حکایتی درباره همین مسابقه گوش کنید: روزی امام علی (ع) از کنار عده‌ای که نشسته بودند، عبور می‌کرد. دید آن‌ها به دلیل داشتن لباس‌های گران‌قیمت شاد هستند و دیگران را با انگشت‌نشان می‌دهند و مسخره می‌کنند. از آن‌ها رد شد به عده‌ای دیگر رسید که افرادی متواضع، ولی لاغر و فقیر بودند. امام علی (ع) نزد پیامبر (ص) آمد و فرمود: «یا رسول‌الله! دو گروه متفاوت را دیدم. هر دو خود را مؤمن می‌دانستند. صفت مؤمن چیست؟» پیامبر (ص) پس از چند لحظه سکوت در پاسخ امام علی (ع) فرمود: «یا علی! مؤمن بیست خصوصیت دارد. اگر یکی از آن‌ها در او نباشد، ایمانش کامل نیست.^۷»

من از میان بیست خصلت، فقط هفت خصلت را برای شما بیان کردم. حالا از میان آن‌ها، درباره نماز حکایتی از امام علی (ع) را برایتان تعریف می‌کنم.

امام علی (ع) به شخصی به نام محمد درباره نماز اول وقت چنین فرمود: «پس نماز را در وقتش به جا آور و به بهانه کار، نماز را به تأخیر نینداز.^۸»

در این قسمت از برنامه یکی از دانش‌آموزان شعری را برای شما می‌خواند. بعد از پایان شعر بگویید چه مناسبتی با روز تولد امام علی (ع) دارد؟

پدر جان تمام دلم جای تو

۱ - محمدرضا رمزی اوحدی، ۱۰۰۱ داستان از زندگی امام علی (ع)، سعید نوین، قم، ۱۳۷۸، ج ۱، ص ۶۷، به نقل از محجه البیضاء، ج ۴، ص ۳۶۲.

۲ - همان، ص ۳۶۹.

پدر جان تو پاکی تو بی‌کینه‌ای
تو آرام آبی تو آیینه‌ای
پدر جان تو خوبی تو آرامشی
تو یک باغ سبز گل خواهشی
نگاهت شکوفه دلت باغ نور
تو کوهی تو کوهی تو سنگ صبور
پدر آفتاب دلت بی‌زوال
تو سرو ستبری و من چون نهال
پدر جان تمام وجودم تویی
پدر هستی‌ام، تاروپودم تویی
پدر تاول دست تو زندگیست
پدر تا ابد کار ما بندگیست
پدر جان تمام دلم جای تو
دو دیده فدای قدم‌های تو
پدر خانه‌ام با تو باغ بهشت
ترا مهربانی به قلبم نوشت
پدر جان دلت سبز هر رویش است
نگاهت مفاهیم هر جوشش است
پدر آسمان دلت پاک پاک
تو احساس آبی و من مثل خاک
پدر جان نبینم که دل‌خسته‌ای
دو چشمم نبیند که بشکسته‌ای^۹

بله به مناسبت روز پدر است. برای سلامتی همه پدرها یک صلوات بلند ختم کنید.

حالا به حکایتی شیرین از امام علی (ع) گوش کنید.

در آغاز بعثت در مکه، مشرکان به پیامبر (ص) آزار می‌رساندند، ولی ابوطالب پدر امام علی (ع) همراه پیامبر بود. کسی جرئت جسارت به پیامبر (ص) را نداشت. تا این‌که مشرکان قریش به بچه‌های خود یاد داده بودند که وقتی پیامبر (ص) از خانه بیرون می‌آمد، پشت سر حضرت بدون و شعرهایی علیه ایشان بخواندند و حضرت (ص) را اذیت کنند. لذا عده‌ای از کودکان را هم واداشتند تا به‌سوی پیامبر (ص) سنگ بیندازند. هنگامی که پیامبر (ص) از خانه بیرون می‌آمد، کودکان سنگ و خاک به‌طرف پیامبر (ص) پرت می‌کردند. پیامبر (ص) از این جریان رنج‌آور - با توجه به این‌که موضوع به میان کودکان کشیده شده بود - به امام علی (ع) که در آن زمان حدود سیزده سال داشت، شکایت کرد. امام علی (ع) عرض کرد: «پدر و مادرم به فدایت ای رسول خدا! هرگاه از خانه بیرون رفتید مرا نیز با خود ببرید.» این مدافع کوچک علی (ع) که کودکی بیش نبود، به رسول خدا (ص) می‌گفت: «هر وقت از خانه بیرون می‌روی، مرا با خود ببر.» پیامبر (ص) از خانه بیرون می‌آمد، تا بچه‌ها می‌آمدند به حضرت آزار برسانند، امام علی (ع) آن‌ها را دنبال می‌کرد و گوش و بینی آن‌ها را می‌کشید^{۱۰} و عضله صورت آن‌ها را می‌گرفت و فشار می‌داد. کودکان بر اثر درد گریه می‌کردند و به خانه خود بازمی‌گشتند. پدرانشان می‌پرسیدند که چرا گریه می‌کنید؟ بچه‌ها در پاسخ می‌گفتند که امام علی (ع) ما را گوشمالی داد^{۱۱}.

رحمت حق، ولای تو، یاور تو، خدای تو

هر که ز حق جدا بود از تو جداست یا علی

ذکر خدا خدای تو، اشک تو، ناله‌های تو

سوز دل و صفای تو، روح دعاست یا علی

حالا نوبت بچه‌های راهنمایی است. من آیه‌ای از قرآن را روی یک کارت نوشتم.

۱۰ . بحارالانوار، ج ۲۰، ص ۵۲.

۱ - محمدباقر مجلسی، بحارالانوار، مؤسسه الوفاء، بیروت، لبنان، ج ۲۰، ص ۵۲.

شرکت‌کننده در مسابقه باید در یک دقیقه آیه روی کارت را حفظ نماید. بعد از آن هفت نفر می‌آیند و هفت کارت به آن‌ها می‌دهم که روی هر کارت کلمه‌ای از آیه نوشته شده است. آن‌ها کارت‌ها را رو به تماشاگران می‌گیرند که به صورت نامرتب کلمه‌های آیه کنار هم قرار می‌گیرد^{۱۲}. شرکت‌کننده به کمک حافظه خود باید بچه‌ها را طبق کارت‌های در دستشان، کنار هم به گونه‌ای جابه‌جا نماید تا آیه مرتب شود. هر کس بتواند این کار را انجام دهد، برنده خواهد بود.

سراً و علانیه

باللیل والنهار

اموالهم

الذین ینفقون

با تشکر از شرکت‌کنندگان در مسابقه و کسانی که مرا یاری نمودند. این آیه در سوره بقره، آیه ۲۷۴ درباره فضیلت حضرت امام علی (ع) آمده است. معنای آیه این است: «کسانی که اموال خود را شب و روز پنهان و آشکار انفاق می‌کنند، همانند امام علی (ع) هستند. دوست دارید داستانش را بشنوید؟»

عرب فقیری به خدمت حضرت امام علی (ع) آمد و از آن حضرت درخواست کمک نمود. حضرت به او فرمود: «به خدا قسم در خانه چیزی ندارم.» فقیر گفت: «به خدا قسم اگر ناامیدم کنی، خداوند روز قیامت از شما نمی‌گذرد.»

حضرت امام علی (ع) به شدت گریست. آنگاه به قبر دستور داد که زره مرا بیاور به این عرب بده. سپس به فقیر فرمود: «قدر آن را بدان که من با این زره در مقابل دشمنان اسلام ایستاده‌ام و پیغمبر خدا (ص) را خوشحال کرده‌ام.» قبر عرض کرد: «یا امیرالمؤمنین! قیمت این زره بیست درهم است و این مقدار برای یک فقیر زیاد است.»

۲ - مریبی باید از قبل با آن هفت نفر هماهنگی نماید. اگر اولین شرکت‌کننده نتوانست، نوبت به شرکت‌کننده بعدی می‌رسد و مسابقه طبق روال قبل انجام می‌گیرد. مریبی در هر دفعه هفت کارت را بین هفت نفر توزیع می‌کند. ممکن است در هر بار یک کارت به دست چند نفر بیفتند.

حضرت فرمود: «ای قنبر! اگر به اندازه دنیا طلا و نقره داشته باشم در صورتی خوشحال می‌شوم که آن‌ها را در راه خدا صدقه دهم و خدا قبول کند. چون که خداوند از نعمت‌های خود سؤال خواهد نمود»^{۱۳}. روزی امام علی (ع) از درب دکان قصابی می‌گذشت. قصاب به جهت علاقه به آن حضرت به ایشان عرض کرد: یا امیرالمؤمنین! گوشت‌های خوبی آورده‌ام؛ اگر می‌خواهید یک مقداری ببرید حضرت فرمودند: الآن پول ندارم که بخرم. قصاب عرض کرد: من صبر می‌کنم پولش را بعداً بدهید. حضرت (ع) در پاسخ فرمودند: من به شکم خود می‌گویم که صبر کند. اگر نمی‌توانستم به شکم خود بگویم که صبر کند از تو می‌خواستم که صبر کنی ولی حالا که می‌توانم به شکم خود می‌گویم که صبر کند.^{۱۴} قال امیرالمؤمنین (ع): «ان الله جميل يحب الجمال»^{۱۵}. امام علی (ع) می‌فرماید: «خداوند متعال زیباست، زیبایی‌ها را دوست دارد.»

امیدوارم از مطالب گفته‌شده در این برنامه استفاده نموده باشید. همان طور که امام علی (ع) می‌فرماید: «خداوند متعال زیباست، زیبایی‌ها را دوست دارد.» در آخر برنامه با یک مولودی زیبا به مناسبت تولد آقایان، و در مدح امام علی (ع) برنامه را به پایان می‌بریم.

جان مرا جانان علی، هجر مرا پایان علی

درد مرا درمان علی، جانم علی، جانم علی

ای جان جانانم علی

از مهر تودارم نشان، عشق رخت دارم به جان

نام تودارم بر زبان، جانم علی، جانم علی

ای جان جانانم علی

آیین و دین من تویی، نقش و نگین من تویی

۱ - محمد رضا رمزی اوحدی، ۱۰۰۱ داستان از زندگانی امام علی (ع)، سعید نوین، قم، ۱۳۷۸، ج ۱، ص ۳۴۵.
۱۴ - حکایت‌ها و هدایت‌ها در آثار استاد شهید آیه‌الله مرتضی مطهری، محمد جواد صاحبی و گفتارهای معنوی، ص ۲۶۲.

(<http://www.ghadeer.org/Book/1110/165106>)

۱ - کلینی، اصول کافی، ج ۶، ص ۴۳۸، باب التجمل و اظهار النعمه.

عشق تو را دیوانه‌ام، گنج تو را ویرانه‌ام

ای جان جانانم علی

شمع تو را پروانه‌ام، جانم علی جانم علی

کی دل ز مه‌رت برکنم، بانام تو دم می‌زنم

ای جان جانانم علی

ای مظهر لطف خدا، جانم علی، جانم علی

راز و نیاز من تویی، سوز و گداز من تویی

ای جان جانانم علی

افتاده دل در دام تو، آرامشم از یاد تو

جانم فدای نام تو، جانم علی، جانم علی

ای جان جانانم علی^{۱۶}

